

торгівлі та проблеми її сучасного розвитку в Україні. *Регіональна економіка*. 2012. № 3. С. 181-190.

2. Димура М. E-commerce в Україні: цифри, факти, перспективи розвитку онлайн-торговлі. URL: <https://www.site2b.ua/web-blog/e-commerce-v-ukraine-cifry-fakty-perspektivy-razvitiya-onlajn-torgovli.html> (дата звернення: 05.11.2021).

3. Нетреба Є. Коли онлайн-продажі замінять традиційні походи в супермаркети? URL: <https://bit.ly/3mAn61W> (дата звернення: 05.11.2021).

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ: ПІДПРИЄМНИЦТВО, ДЕРЖАВА, ВИЩА ОСВІТА

*Шевченко І.Ю., д.е.н, доцент,
Потапенко С.В.*

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Інновації є рушієм соціально-економічного розвитку на мікро-, мезо- та макрорівні. За інноваційною активністю можна зробити вірогідний висновок про прогресивність того чи іншого сектору національної економіки.

На сьогодні інновації продукуються як в підприємницькому секторі, так і в секторі державному. Без сумніву, великий внесок у розвиток інноваційної діяльності вносять і заклади вищої освіти.

Метою дослідження є порівняльний аналіз особливостей інноваційної діяльності в підприємницькому секторі, державному секторі та секторі вищої освіти в Україні.

Інформаційною базою дослідження авторами обрано статистичний збірник «Наукова та інноваційна діяльність України».

Первісним індикатором аналізу інноваційної діяльності є «кількість організацій, які здійснювали науково-дослідні роботи (тут і надалі – НДР)».

Динаміку даного показника в 2018-2020 рр. ілюструє рис. 1.

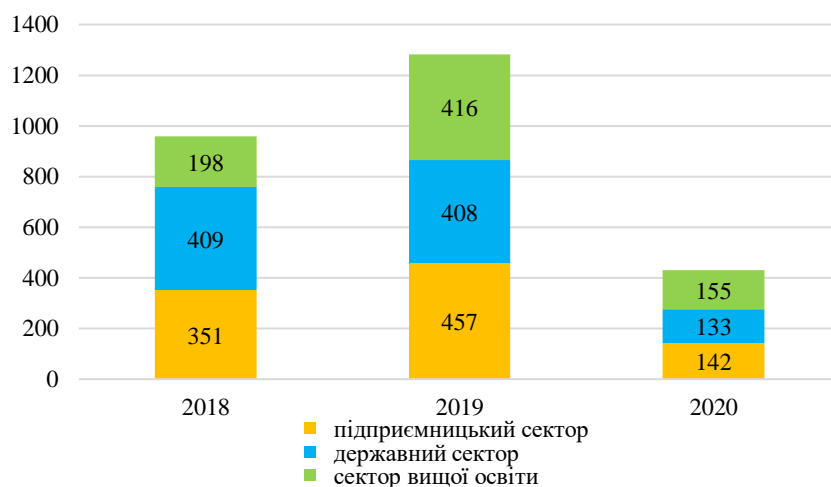

Рис. 1. Кількість організацій, які здійснювали НДР в Україні у 2018-2020 рр., за секторами діяльності [побудовано за даними [1]]

Кількість організацій, які здійснювали НДР в Україні у досліджуваній період, значно варіюється: спостерігається досить суттєве зростання значення індикатору в 2019 році (за рахунок збільшення кількості таких організацій у підприємницькому секторі та секторі вищої освіти, а також стабільній величині кількості аналогічних організацій у державному секторі); проте вже в 2020 році ситуація кардинально змінюється на тренд пропорційного зменшення кількості організацій, які здійснювали НДР в Україні, за всіма секторами діяльності. На сьогодні кількість організацій, які здійснюють НДР в Україні, складає 430 і практично рівнозначно забезпечується організаціями сектору вищої освіти (36%), підприємницького сектору (33%) та державного сектору (31%) [1].

Наступним індикатором, вкрай важливим для розуміння особливостей провадження інноваційної діяльності в Україні, є «кількість дослідників, задіяних у виконанні НДР у різних секторах». У 2020 році кількість дослідників, задіяних у виконанні НДР в Україні, склала 51427 науковців, з яких працюють у підприємницькому секторі 11657 осіб (22,67%), у державному секторі – 26984 особи (52,47%), у секторі вищої освіти – 12786 осіб (24,86%) [1]. Попри те, що на державний сектор умовно приходиться найменша кількість організацій, які здійснюють НДР в Україні, саме у цьому секторі зосереджена переважна більшість дослідників, задіяних у виконанні НДР. Забезпеченість підприємницького сектору та сектору вищої освіти України дослідниками, задіяними у виконанні НДР, є в цілому рівнозначною.

Третім, але не менш важливим індикатором, який дозволяє виявити тенденції інноваційного розвитку в підприємницькому секторі, державному секторі та секторі вищої освіти, є «витрати на НДР».

Рис. 2 наглядно ілюструє динаміку витрат на НДР у підприємницькому секторі, державному секторі та секторі вищої освіти України у 2018-2020 рр.

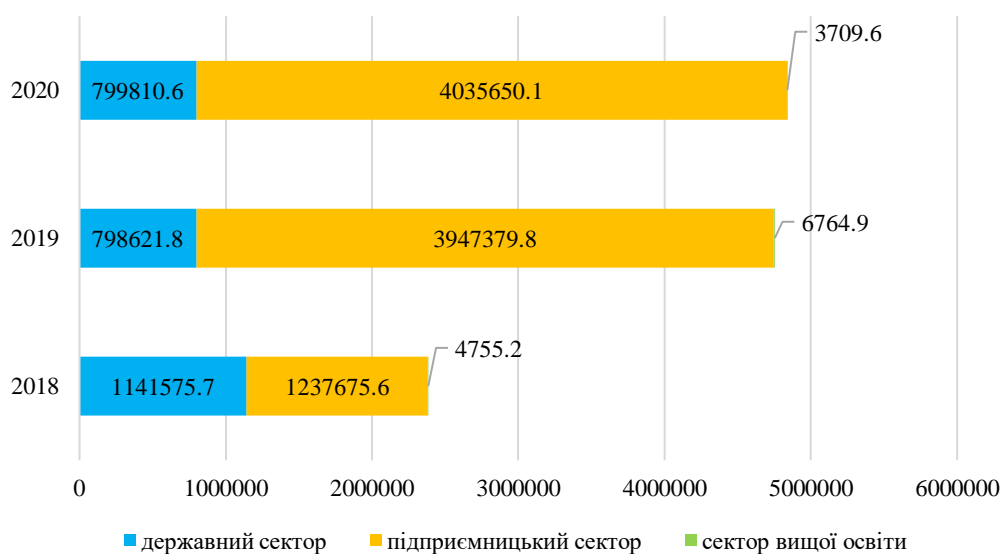

Рис. 2. Витрати на НДР у підприємницькому секторі, державному секторі та секторі вищої освіти України у 2018-2020 рр., тис. грн.

[побудовано за даними [1]]

У 2018 році виконання НДР в Україні практично рівнозначно фінансувалося державним сектором і підприємницьким сектором. Проте вже у 2019-2020 рр. «лева частка» обсягу фінансування НДР приходилася саме на підприємницький сектор.

Література:

1. Наукова та інноваційна діяльність України – 2020: статистичний збірник. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2021/zb/10/zb_Nauka_2020.pdf

İNNOVATIV SAHIBKARLIĞIN İQTISADI İNKİŞAFDA ROLU

*Abbasova-Zeynalova Nuranə Nazim qızı
Mingəçevir Dövlət Universiteti, Azərbaycan*

İnnovativ sahibkarlıq yeni kapital qoyuluşu sahələrinin tapılmasına, yeni məhsulların və istehsal sahələrinin yaradılmasına və təkmiləşdirilməsinə, öz üstünlüklərini inkişaf etdirməyə və qazanc əldə etmək üçün müxtəlif fürsətlərdən səmərəli istifadə etməyə yönəlmiş yaradıcı fəaliyyət növüdür.

İnnovativ sahibkarlıq və ya innovasiya sahibkarlığı bazar üçün yeni bir məhsul istehsalı, fəaliyyət profilindəki dəyişiklik və ya yeni bir müəssisənin və ya sahənin təməlidir. Bəzi müəssisələr böyüməni bərpa etmək, qlobal iqtisadi və maliyyə böhranını aradan qaldırmaq üçün səyləri birləşdirdikləri bir dövrdə iqtisadi artıma, iş yerlərinin açılmasına və yoxsulluğun azaldılmasına töhfə verməkdə mühüm rol oynaya biləcəyi baxımından xüsusi diqqət innovasiya sahibkarlığına yönəldilmişdir. Sahibkarlığın və yeniliyin bir-biri ilə qarşılıqlı əlaqədə olması və yeniliyin sahibkarlıqda bir vasitə kimi görülməsi geniş qəbul edilmiş bir həqiqətdir.

İnnovasiya və yenilik anlayışları əməli fəaliyyətdə innovativ təfəkkürə malik sahibkar üçün dəyərə çevirilir və nəticədə iqtisadi gəlir gətirir. İnnovasiya sahibkarlığı tamamilə yeniliyə əsaslanır, bu səbəbdən belə fəaliyyətlərin nəticəsi ya yeni məhsul və ya xidmət istehsal etmək, ya da tamamilə yeni xüsusiyyətlərə malik bir məhsul və texnologiyalardır.

Bir qayda olaraq, sahibkarlıq fəaliyyətinin hər hansı formada həyata keçirilməsi praktikasını innovasiyanı əhatə edir. Buna misal olaraq istehsalın idarə olunması üçün yeni bir təşkilatların istifadəsini, məhsulun keyfiyyəti və ya istehsalın təşkili üçün yeni texnologiyaların təşkilinin tətbiqini göstərmək olar. Ənənəvi məhsulların istehsalı və ya bazara tədarükü həm istehsalın özünü, həm də istehsal olunan malların keyfiyyət xüsusiyyətlərini dəyişdirmək və ya qismən innovasiya tətbiq etməklə həyata keçirilə bilər.

Sahibkarlığın innovativ inkişafı istehlakçıların yeniliyə olan tələbindən, milli iqtisadiyyatın inkişaf etmiş elmi və texnoloji potensialının mövcudluğundan, riskli innovasiya fəaliyyətini maliyyələşdirən vençur şirkətlərin və investorların fəaliyyətindən asılıdır. İstehsala innovasiyanı tətbiq etməyi zəruri edən bir neçə amillər var. Məsələn, bazarda yeni rəqiblərin meydana çıxması, rəqiblərin öz istehsalını təkmilləşdirməsi, rəqiblərin önə keçməsi, məhsula olan marağın azalması,